

Nostalji illüzyonunu yok etmeye çalıştım

Yazar Koray Sarıdoğan'ın 90'lar altkültürüne değindiği çalışması 'Yeraltı Kütüphanesi'ni çıkardı. Sarıdoğan, "Körfez Krizi'nin, Bosna Savaşının, Sivas Katliamı'nın, gazeteci suikastlerinin, terör saldırısının, Susurluk'un, Hayata Dönüş Operasyonu'nun, Gölcük depreminin olduğu bir dönemin altın çağ olması söz konusu değil. Kitabı yazma amacıyla biraz da bu nostalji illüzyonunu yok etmektı" diyor

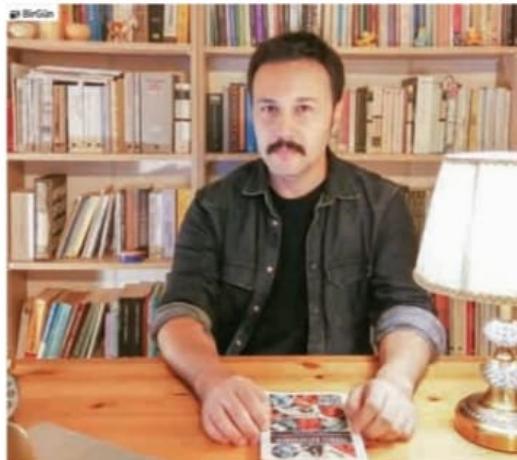
İSPİ ÇALIŞKAN

KORAY Sarıdoğan'ın 90'lar Türkîyesi'nde Altıktürlü: Rock, Dergi, Fanzin, Edebiyat'ı başıyla yorumladığı araştırma kitabı 'Yeraltı Kütüphanesi', Karakarga Yayınları tarafından ve yayıldı. 90'ların rock altkültürü, fanziner, dergiler, müzik ve edebiyat gibi temalar üzerinden inceleyen yazar, kitabuya okuruna hem 90'lar Türkiye'sini hem o dönemde rock müziğin politik ve sosyal olaylarından etkilenerek altkültürün nasıl bir parçası haline dönüştüğünü gösteriyor. Çalışmanın son bölümünde ise dönemin önemli tanıkları Altay Öktem, Aptullah, Murat Beşer, Şenol Erdogan ve 7 Nisan 2020'de kaybetmemiz, rock dünyasının "başını Çığtan Tekfîle yapmış röportajlar yer alıyor. Sarıdoğan ile kitabımda konuyuştum.

■ Kitabın önsözü 90'lı yıllara duyulan özlem ile başlıyor. Gündümde 90'ların altın çağını yaşamayan gençler bile "Ne güzel günlermiş" diyor. O yılların büyüsü neydi sizce?

Bahsettiğim altın çağ, altkültürdeki ünitem ve paylaşmadan ibaret. Onun dışında Körfez Krizi'nin, Bosna Savaşının, Sivas Katliamı'nın, gazeteci suikastlerinin, terör saldırısının, Susurluk'un, Hayata Dönüş Operasyonu'nun, Gölcük depreminin olduğu bir dönemin altın çağ olması söz konusu değil. Kitabı yazma amacıyla biraz da bu nostalji illüzyonunu yok etmekti.

Dikkat ederseniz 90'larda özenlenen şeyler listesinde sanat türlerini başa çeker. Sadece rock ve türzeleri değil bellî ünlülerde pop müziği bile kaliteleştir, hissitleştir. Sadece bağımsız değil ana akım Türk sineması da kül işler çıkarmıştı. Dizilerin birçokundan bugutının aksine güzel mesajlar vardı. İnsanlar bunları özledi. 90'lar deyince kimseñin Erbaakan'ı, Özal'ı, Ciller'ı, Demirel'i ölüdegini sanmıyorum - her ne kadar bugünküler onlara bile rahmet okutus da.

■ Yeraltı Kütüphanesi hangi zaman dilimini kapsıyor?

90'tan 80'lenden ve 2000'lere kadar geçen zamanı kapsıyor. O yüzden kitap aynı zamanda Körfez Krizi'nin, Bosna Savaşının, Sivas Katliamı'nın, gazeteci suikastlerinin, terör saldırısının, Susurluk'un, Hayata Dönüş Operasyonu'nun, Gölcük depreminin olduğu bir dönemin altın çağ olması söz konusu değil. Kitabı yazma amacıyla biraz da bu nostalji illüzyonunu yok etmekti.

■ Dönemiz müzik kitaplarına dair nasıl izlenmem edindiniz?

Nicelik niteliğinde daha ağır basmış bir süre ama okurun talep etmesi ve buna cevap veren yayıncıların olmasının önemli. Topluma bakışından biraz düşü kalıka gidiilmiş ama önemli olan da bu zaten. Kaynak yok, imkânlar kısıtlı diye popüler kültür oynamak yerine mücadelenin bir kılıçtırları olumsuz. Kaynağın bol olup da okur ve yayıcı arasında ilgi görmeyen, arkasında durulmayı 2000 sonrası müzik yayınalarına girebilecek çok sayıdındır.

■ Çalışmaya başladan önce kafanızdaki 90'lara araştırmalarınızdan

sonraki 90'ları nasıl anlatırınız? O yıllarda dair sizin şarttan şeyler çıktı mu?

İlk gençliği ve yetişkinliği 2000'ler sonrasına rastlayan biri olarak şimdiden eski epoy yükseldi. Bütün evimiz şırasına konusudur, çocukların siyasete, gündeme ligili soruların cevapsız bırakılmadığı bir evdi. "Fark bir 90'larla karsılısla" anlamında şaşkınlık yaşamadı ama kayda geçmemiş, satır arasında kalınsa kütüphane ve politik arşiv notlarına ulaşmak ve bunları aktarımış olmak beni heyecanlandırmıştır.

■ ANALOGLA BÜYÜDÜM AMA DİJİTALLE KAYNAŞABİLDİM

■ 2000'ler ve sonrasına dair neler söyleyiniz?

Ben yaş itibarıyle iki çağ arasında kalımsız bir kuşağı mensubuyum. Analoğun büyütülmüş ama dijitalle kaynaşabilen. Bu yüzden imkânlar, alışkanlıklar açısından sıkışıcı olmadan hiç. Internet

sayesinde para kazanıyorum, eşime bile internetten tanıştım. Ama sosyal hayatı bağımı da koparmadım. Bu anlaşımda bir sorunum yok. Toplumsal anlaşımda ise 2000'ler, 1980'lerdeki anlaşımdan farklı bir sonucu, 90'lardaki yapıy özgürlik ortamında alttan alta bugünlere hazırlayan planlan devlet içinde deneyemediğimiz, dönüsümüzde kalkındı bir çok kişişin başlangıcı.

Ama burada kitleleri, muktedirlerin karşısına kurban olarak görme tarafından değil. Bu aslında, maraşlarını ses çıkarmak yerine "medeniyet" şamp kabul ettigimiz sisteme, türümüzde yüklediğimiz yapıy anımlarına yüzeşme. "İnsanlık öldü" den, insanlık diye bir şeyin asında hiç olmadığı gereğine geldik. Tuna Kiremitçioğlu'nun "En sağlam direniş, kalbi temiz tutmak" sözünün çok önemsiyorum da zannediyorum.

ROCK VE ALTKÜLTÜR BİR İFADE TARZI

■ O yılların müzikle olan ilişkisini bugünden ayıran yanları nedir?

İmkânlı artıktır ruh ve kalite düşer. Enstrümanı, stüdyoya, kaynağa ulaşımın zor olduğu bir dönemin müzisyenlerinin daha tutkulu olduğunu görebilirsiniz. Aynı şey, dinleyici tarafında da geçerli. Bu kuşağın çocukları 12 Eylül sonrasında dayatışlığı kalpten reddediyor. Rock müzik ve altkültür, bir ifade tarzı oluşturuyor.

■ 80 öncesindeki rock müzisyenlerinin ekonomik açıdan avantajlı alilerden çoklarından olusottage anlatıtmışsınız. Farklı sosyal tabakalarla ilişkisi nasıl gelişmiş?

Tamamı için değil, ilk albüm, plaka, müzik, enstrümanı ilk uluslararası açıdan söyle. Bu daha sonra değişiyor zaten. Bahsettiğim "İfade imkânı" sadecen sır veya keşimin değil aralarında farklı sosyal tabakaların insanların olduğu, öğrenciler, çalışanlar, işçiler, işçiler, memurlar, entelektüeller, sanatçılar için de geçerli hale geliyor.

SİNEMA

Oyuncu Birol Ünel yaşamını yitirdi

■ FATİH Akın'ın ünlü filmi Duvara Karşı'da canlandırdığı rol ile tanıtan Birol Ünel, kansere yenik düştü. Fatih Akın'ın yönettiği Duvara Karşı, Temmuz'da ve Aşka Ruhunu Kat gibi filmlerdeki rolleri ile tanınan, Almanya'da da birçok tiyatro oyununda ve filmlerde yer alan Birol Ünel, 59 yaşında hayatı gözlerini yumdu. 1961 yılında Silifke'de doğan ve ailesi 1968 yılında Almanya'ya göçen Birol Ünel, Bremer'de büydü. Almanya'da genclik dönemlerinde parka doşemeceği yapan daha sonra Hannover'e giderken Tiyatro ve Müzik Yüksek Okulu'na kaydolun Ünel'in sinema kariyeri 1987 yılında Yolcu filmiley başladı. 1992 yılında Berlin Tiyatrosunda Caligula rolüyle ilk rolünü aldı. 2000'de Fatih Akın'ın yönettiği Temmuz'da filminden sinema dünyasında tanınmaya başladı. Duvara Karşı ile de öünüp perçinildi. ■ Kültür Sanat Servisi

SİNEMA

Açık HavADA Sinema sezon finali yapıyor

■ BÜYÜKADA'da yapılan "Açık HavADA Sinema" gösterileri sezon finalini bu akşam 21.00'de Ediz Hun'a yapıyor. Yönetmenliğini Atif Yılmaz'ın üstlendiği 1972 yapımı "Gülüç" filminin gösterileceği "Açık HavADA Sinema", filmin başrol oyuncularından Yeşilçam'ın usta ismi Ediz Hun'un katılımıyla gerçekleştirilecek. Önceki akşam Yılmaz Güney'in "Süri" filmine ev sahipliği yapan gösteriler, dün akşam ise "La Dolce Vita/Tati"

Yönetmen Özpetek'e İTAİ YA'DAN ÖDÜL

